

MÍSTO ŘÍZENÍ ZPRAVODAJSKÉ SPRÁVY FRONTU

Jedním z rozhodujících předpokladů pro úspěšné zpravodajské zabezpečení soudobých operací a boje je organizace pevného, nepřetržitého a pružného velení silám průzkumu. Velení spočívá v tom, že velitelé štáby a v nich zpravodajské orgány neustále organizují a řídí činnost průzkumných útvarů, připravovaných a zasedaných průzkumných orgánů, organizují s nimi spojení, usměrňují a vzájemně sladějí jejich úsilí ke splnění stanovených úkolů průzkumu, shromažďují, vyhodnocují a zobecňují všechny výsledky průzkumu.

Velký rozsah působnosti zpravodajských orgánů všech stupňů velení, který vyplývá z obsahu organizace průzkumu a zejména z principů centralizovaného řízení průzkumu, a značné časové omezení spolu se vzrůstajícími požadavky na průzkum si vynucují postupné zkvalitňování systému řízení průzkumu. Z toho různé stupně velení přijímají postupně organizační opatření k vytváření samostatných míst řízení zpravodajských náčelníků. Jako jedno z prvních bylo organizačně vytvořeno a do štábu začleněno místo řízení zpravodajského náčelníka frontu.

Organizace a úloha místa řízení

Úloha místa řízení průzkumu vyplývá především z požadavků na zabezpečení nepřetržitosti a pevného velení průzkumu, zejména z potřeby včasného shromažďování průzkumných zpráv a jejich prvot-

ního zpracování i z nezbytnosti organizace autonomního spojení pro zpravodajské orgány, aby mohly velet silám průzkumu.

Místo řízení je prvkem velení a výkonným orgánem zpravodajských náčelníků pro trvalé řízení sil průzkumu, shromažďování a vyhodnocování zpráv s využitím autonomního utajeného spojení.

Místo řízení je tedy určeno pro plnění podstatné části operativní činnosti zpravodajských orgánů.

Z úlohy místa řízení průzkumu frontu je odvozena i jeho organizace a funkční náplň jednotlivých celků.

Hlavní operativní složkou je středisko shromažďování a prvotního vyhodnocování zpráv (SPVI).

Ve své organizaci zahrnuje:

- informační skupinu,
- skupinu směrových důstojníků,
- skupinu důstojníků pro řízení rádiového a radiotechnického průzkumu,
- skupinu důstojníků pro řízení speciálního průzkumu,
- evidenční a výpočetní skupinu,
- výslechovou skupinu.

Základním obsahem práce střediska je:

- dílčí podíl na plánování průzkumu a na rozpracování úkolů pro průzkum armád a přímo podřízených průzkumných útvarů,
- přímé řízení sil a prostředků průzkumu frontu podle pokynů a nařízení ná-

čelníka zpravodajské správy (NZS) frontu a zprostředkované řízení podřízených zpravodajských orgánů armád,

- shromažďování všech zpráv a informací získaných různými zdroji a druhy průzkumu, jejich evidence, třídění a výběr, prvotních vyhodnocení a předání zpravodajské správě (ZS) frontu ke komplexnímu závěru,

- shromažďování požadavků zpravodajských orgánů armád a přímo podřízených útvarů jejich předkládání NZS frontu,

- předávání informací o situaci nepříteli podřízeným stupňům a sousedům, předávání hlášení nadřízenému štábu,

- podíl na kontrole, přípravě a plnění stanovených úkolů u přímo podřízených útvarů,

- vedení přehledu o situaci a stavu podřízených útvarů,

- vypracování propočtů, kalkulací a operačních úloh s využitím prostředků mechanizace a automatizace velení (MAV),
- výsledky zajištění a přeběhlíků.

Druhým základním organizačním celkem místa řízení je spojovací uzel.

Ve své organizaci zahrnuje jednotky rádiového a radioreléového spojení s příslušným počtem jednotlivých typů spojovacích prostředků a zařízení. Základním a hlavním úkolem spojovacího uzlu je rozvinout a zabezpečit autonomní spojovací soustavu, která udržuje nepřetržitě, pevně, odolně a utajené spojení mezi hlavními složkami zpravodajského systému frontu. Organizuje především:

- rádiové směry PPU,
- rádiovou síť s vševojskovými armádami,

- rádiový směr mezi 1. a 2. položením místa řízení,

- rádiový směr s NZS/GŠ,
- rádiový směr s NZS sousedního frontu,

- odposlech důležitých zpráv,
- vnitřní radioreléové spoje,
- vnitřní rozvody a napojení místa řízení na jednotnou spojovací soustavu frontu.

Další složky jsou orgány a jednotky týlového a technického zabezpečení, které plní běžné úkoly podle svého předurčení.

Zkušenosti z použití místa řízení v polních podmínkách

Některé zkušenosti z větších cvičení ukazují, že pro práci ZS frontu je přínosem oddělit činnosti, které jsou spojené s operativním řízením průzkumu, od činností spojených s centrálním plánováním a komplexním hodnocením situace ne-

přítele a vypracováním závěrů z předpokládané činnosti nepřítel jako potřeby rozhodovacího procesu velitele frontu.

Hlavní funkcionáři ZS frontu mají více klidu a prostoru pro hlubší promyšlení celkové problematiky zpravodajského zabezpečení operace a nejsou přímo a nepřetržitě vtahováni do řešení dílčích problémů. A naopak, na místě řízení jde situace nepřetržitě v celém komplexu problematiky usměrňování činnosti sběru a vyhodnocování zpráv.

Tímto opatřením se prohlubuje centralizace řízení průzkumu a to vytvářením lepších podmínek pro centralizované plánování a komplexní hodnocení za současného nepřetržitého operativního řízení průzkumu.

Dalším pozitivním prvkem je vytvoření jednotného systému řízení v jednom organizačním celku za řízení jednoho náčelníka s odpovědností za funkci celého systému. Dřívější způsob řízení průzkumu s oddělenou odpovědností mezi tzv. „zpravodajské středisko“ za vyhodnocování zpráv, spojovací uzel s odpovědností za spojení a přímé řízení jednotlivých druhů průzkumu přímo náčelníky oddělení rozptylovalo celkovou odpovědnost mezi 3 samostatné celky. To při řešení složitých a sporných situací dávalo možnost jednotlivým článkům řízení zbavovat se odpovědnosti za celkovou úroveň řízení a výslednost průzkumu.

Vážné problémy vznikají z toho, že organizace a omezené počty osob a techniky umožňují NZS řídit průzkum plnohodnotně pouze z VS a omezeně ze ZVS. Z tohoto hlediska se pak respektují požadavky, které se nyní uplatňují při vytváření soudobého systému velitelských stanovišť. Hlavní omezení vyplývá z nedostatku výkonných a utajených přenosových cest, hlavně ve vazbě na vševojskové armády, a z nedostatku kvalifikovaných odborníků při rozvíjení SPVI při operačních cvičeních.

Všechny předepsané funkce ve středisku SPVI vyžadují všestranně vzdělané, odborně připravené důstojníky a na rozhodujících místech (nebo alespoň na místech náčelníků skupin) i osobní vztahy a znalost denní problematiky a praxi z řízení průzkumu.

Dvouleté poznatky z metodiky práce ve středisku SPVI při cvičeních typu Neutron 1979–1980 ukazují na mimořádnou důležitost umění a znalosti zásad pevného a centralizovaného řízení práce střediska, vysoké iniciativy a osobní houževnatosti a vytrvalosti všech jeho příslušníků při získávání zpráv. Např. za 3 hodiny

před zahájením jaderných údarů se na středisku zpracuje, vyhodnotí a předá více jak 200 souřadnic, nebo k návrhu NZS frontu je třeba sebrat situaci nepříteli v pásmu frontu za méně než 2 hodiny apod.

Z toho vyplývá požadavek, aby každý příslušník těchto pracovišť pracoval maximálně samostatně, ale současně závěry přijaté k řešení situací a všechny získané poznatky s těmito závěry a nepřetržitě konfrontoval, vznikající rozporů a nejasností dovedně řešil a ihned předával k dalšímu vyhodnocení. Nemalou roli v tomto směru hraje i dokumentace, která se na jednotlivých pracovištích vede. Zejména umění vést a zpracovávat výkazovou mapu a udržet celkový přehled vyžaduje i speciální umění přesného zákresu, vysokou pečlivost a detailní přesnost. Jedině dobře sehraň, přesně řízený a pečlivě pracující kolektiv dokáže udržet přehled o situaci a včas dávat seriózní podklady informačnímu oddělení zpravodajské správy.

Jako nedostatek zůstává velký rozsah manuální práce. Nemáme zařízení pro automatické vyčítání a vynášení souřadnic, automatickou výkonnou evidenci všech poznatků, automatizovaný přenos informací mezi jednotlivými pracovišti apod.

Několicí násobnému nárůstu sil a prostředků průzkumu v pásmu frontu neodpovídá v současné době kvantita a kvali-

ta přenosových cest a možnosti včasného všestranného zpracování získaných informací. Tato disproporce se negativně projevuje ve ztrátě velkého množství získaných průzkumných zpráv. Např. zhodnocení provozně technické situace na hlavních zájmových objektech, rychlá koordinace a vzájemné předání získaných poznatků mezi jednotkami rádiového a radiotechnického průzkumu vyžaduje zpracovat za 24 hodin takový objem údajů, který se rovná několikrát sumě sledovaných objektů prostředky rádiového a radiotechnického průzkumu, což bez zavedení automatizačních prvků nemůžeme manuální prací zabezpečit.

Avšak i přes uvedené nedostatky jsou zkušenosti z použití místa řízení pozitivní.

Hlavní přínos je v tom, že vznikl ucelený systém s pevnou organizací a autonomním spojením, který se v průběhu obou cvičení (Neutronů) osvědčil a bez jakékoli pochyby významně přispěl k celkovému splnění úkolu ZS frontu. Tento systém, jeho jednotlivé články a technickou úroveň jednotlivých zařízení je možné a nutné nadále rozvíjet a zlepšovat a postupně se dopracovat k takovému stavu, aby hodnocení situace nepříteli proběhlo v reálném čase, s maximální přesností poznatků a tím, aby byly vytvořeny objektivnější podmínky pro tvorbu věrohodných zpravodajských závěrů z pravděpodobné činnosti nepříteli.